

Les b: Varkensgeluk: wat varkens willen

Over basisbehoeften van het varken.

Doel:

De leerlingen:

- kunnen vijf basisbehoeften van het varken opnoemen.
- kunnen behoeften van het varken noemen welke in de knel komen in de huidige varkenshouderij.
- kunnen voor enkele behoeften die in de knel komen in de huidige manier van varkens houden een creatieve oplossing aandragen. Of deze oplossing werkelijk toepasbaar is, is niet van belang.

Duur:

Introductie : 15 minuten
Aan de slag : 15 - 15 minuten
Afsluiting : 30 minuten

Benodigdheden:

- Werkblad & Antwoordenblad
- Bijlage
- Computers met internet
- Tekenmateriaal en A2/A3 papier

Werkvormen:

Klassikaal, zelfstandig, brainstormen, discussie, filmpje.

Introductie – Wat varkens willen

De vorige les ging over mannetjes- en vrouwtjesvarkens. Er is besproken hoe mannetjes- en vrouwtjesvarkens genoemd worden en welke namen er nog meer zijn in de varkenshouderij. Ook is behandeld, bij elk soort varken, hoe deze varkens gehouden worden en waarom. In deze les gaan we het hebben over wat varkens willen. We kijken naar de behoeften van het varken in de vrije natuur en maken dan een koppeling naar de huidige manier van varkens houden in Nederland. Alle informatie die u voor deze les nodig hebt is te vinden op <http://dierenwelzijnslessen.groenkennisnet.nl>; ga naar het leerkrachtgedeelte of klik in het leerlingengedeelte op het varken.

Maak een woordspin op het bord. Vraag de leerlingen wat ze denken dat varkens graag willen. Wat willen ze eten, drinken? Willen ze alleen zijn of juist samen? Wat doen ze graag op een dag? Stuur de leerlingen indien nodig en zorg dat in ieder geval alle basisbehoeften (zie kader) van het varken aan bod komen. Wanneer het even stil is, kunt u de leerlingen vragen te denken aan wat zij graag willen. Ze zullen erachter komen dat hetgeen zij willen niet veel verschilt van hetgeen een varken wil!

Enkele basisbehoeften van het varken

Wroeten: varkens zijn tot 7 uur per dag bezig met (het zoeken naar) eten. Van nature doen ze dit door te wroeten (het met hun neus wegschuiven van de aarde).

Groepsleven: varkens zijn sociale dieren en hebben een sterke behoefte aan contact met soortgenoten. Belangrijk is wel dat de groep stabiel is (duidelijke rangorde)

Rusten: varkens rusten tot wel 19 uur per dag, de beste rustplaats is een veilige, comfortabele plaats met zicht op de omgeving.

Verzorgen: om irritaties (bijvoorbeeld van insecten) te bestrijden schuren en krabben varkens graag en nemen ze graag modderbaden.

Onderzoeken: varkens besteden een groot deel van hun actieve tijd aan exploratiegedrag. Indien dit niet mogelijk is, gaan varkens stereotiep gedrag vertonen.

Aan de slag – Verschillende Behoeften

Na gezamenlijk de basisbehoeften van het varken te hebben besproken, kunnen de leerlingen nu zelfstandig of in tweetallen aan de slag met opdracht 1 tot en met 6, welke gaan over enkele basisbehoeften. Informatie om de vragen te kunnen beantwoorden is te vinden op <http://dierenwelzijnslessen.groenkennisnet.nl>. Bij opdracht 3 wordt verwezen naar het filmpje 'Varkensparadijs', deze is te vinden op www.schooltv.nl/beeldbank. U kunt er voor kiezen om de leerlingen zelfstandig op de computer het filmpje te laten bekijken of u kunt de leerlingen eerst opdracht 1 en 2 te laten maken, waarna u klassikaal het filmpje bekijkt. De leerlingen kunnen hierna verder met opdracht 3 tot en met 6.

Aan de slag – Knelpunten

De vragen die de leerlingen zojuist hebben gemaakt, gaven een voorzetje voor de knelpunten die ontstaan bij de huidige manier van varkens houden.

Voer een kleine discussie met de leerlingen. Laat de leerlingen de plaatjes uit bijlage zien. Er zijn meerdere manieren van varkens houden. Bij de gangbare varkenshouderij kunnen de varkens bijvoorbeeld niet naar buiten, maar bij de biologische varkenshouderij en scharrelstallen wel. Zien de leerlingen wel eens varkens buiten lopen? Ligt er in alle stallen stro? In welke houderij hebben de varkens de meeste ruimte? Vraag aan de leerlingen of zij denken dat varkens hun behoeften kunnen uiten in de verschillende houderijen. Wat vinden de leerlingen hiervan? Wat zou er beter kunnen?

Afsluiting

Verdeel de klas in groepjes en laat de leerlingen per groepje een natuurlijke behoefte uitwerken op een poster. Elk groepje werkt een andere behoefte uit bovenstaande kader uit. De bedoeling van het maken van de poster is dat de leerlingen extra gaan nadenken over de natuurlijke behoeften die in de huidige varkenshouderij in de knel komen. Ook worden de leerlingen gestimuleerd in het bedenken van creatieve oplossingen ter verbetering van het welzijn van de varkens. Het is de bedoeling dat ze deze creatieve oplossingen dan ook in de poster verwerken.

Het is afhankelijk van de beschikbare tijd hoelang de leerlingen met deze opdracht bezig zijn. Zodra de posters klaar zijn kunnen ze op een goed zichtbare plaats in het lokaal/gebouw opgehangen worden. Laat de leerlingen vervolgens eerst individueel alle posters kritisch bekijken. Als afsluiting presenteren de leerlingen hun eigen poster en beantwoorden zij vragen van hun medeleerlingen.

Voorbeeld: in de natuur wroeten varkens 7 uur per dag, in de varkenshouderij wordt eten kant en klaar aangeboden. Varkens hoeven dus niet meer 7 uur per dag te zoeken naar hun eten, dit maakt dat ze zich snel zullen vervelen. Oplossing: eten aanbieden in stro, zodat de varkens in de stro kunnen wroeten en zo zelf moeite moeten doen voor hun eten.

Extra activiteit – Spreekwoorden en gezegden

Er bestaan veel spreekwoorden en gezegden waarin varkens het onderwerp zijn. Doe een rondje door de klas en vraag iedere leerling of deze een spreekwoord of gezegde weet. En weten ze ook wat het spreekwoord of gezegde betekent? Hieronder staan vast enkele voorbeelden:

Zo lui zijn als een varken – Erg lui zijn.

Schreeuwen als een mager speenvarken – Met veel kabaal de aandacht trekken.

Eten als een varken – Ongemanierd eten.

Zo vet als een varken – Erg dik zijn.

Het feestvarken zijn – Degene zijn waarom het feest wordt gevierd.

We zullen dat varkentje wel even wassens – We zullen dat moeilijke karwij wel opknappen.

Dat slaat als een tang op een varken – Dat slaat nergens op.

Twee ruggen uit een varken willen snijden – Uit een ding dubbel het voordeel willen halen.

De vuilste varkens willen 't beste stro. – Wie het thuis maar heel eenvoudig heeft, is bij een ander veeleisend.

Die een varken ringen wil, moet zich het gieren (schreeuwen) getroosten. – Wie een zaak aanpakt, moet zich niet storen aan de moeilijkheden. .

Elk varken heeft wel een krul in zijn staart. – Zelfs de eenvoudigste man heeft nog wel iets waarop hij trots kan zijn.

Een vet varken weet niet, dat een mager varken honger heeft. – Wie zelf genoeg van alles heeft, denkt niet aan de behoeften van een ander.

Het varken is op een oor na gevild. – Het is bijna afgerond.

Het varken is vet. – Er is een goed gedekte tafel.

Hij hangt er tegen als een varken dat geringd wordt. – Hij ziet er vreselijk tegenop.

Hij is bij de varkens grootgebracht. – Hij kan zich niet netjes gedragen.

Hij is een ijzeren varken. – Hij is erg sterk.

Extra activiteiten – Uitstapje

Neem de leerlingen mee naar een varkensbedrijf in de buurt. Zo kunnen de leerlingen met eigen ogen zien hoe de verschillende afdelingen in een varkenshouderij er nu echt uitzien. Door het met eigen ogen te zien gaat het onderwerp meer leven voor de leerlingen. U kunt adressen vinden op de website, op het leerkrachtgedeelte onder het kopje 'Excursies'.

Het antwoordblad is te vinden via de volgende link: <http://edepot.wur.nl/250324>

